

FILMATISERINGER

- ELEVARK

Fotos: 'Jeg er William' (2017) Christian Geisnæs og Henrik Petit / Meta Film Rights, 'Antboy' (2013) Rolf Konow / Nimbus Film, 'Valhalla' (1986) / Metronome Productions, 'Valhalla' (2019) / Profile Pictures

Fag: Dansk

Niveau: 4.-6. klasse

Formål

I skal arbejde med at:

- Undersøge, hvordan man laver en filmatisering af en bog eller fortælling.
- Sammenligne filmatiseringer med den oprindelige bog/fortælling.
- Analysere **filmsccener** og sammenligne dem med bogafsnit.
- Vurdere forskelle og sammenligne forskellige filmatiseringer.
- Filmatisere jeres egne scener.

I skal arbejde med værkerne 'Jeg er William', 'Antboy: Tissemyrens bid' og 'Valhalla'.

God fornøjelse.

1. Hvad er en filmatisering?

- Lav en liste med filmatiseringer, I har set.
- Hvilke af dem har I også læst bogen til?
- Hvad var godt i de filmatiseringer, I også har læst? Hvad var dårligt eller skuffende?
- Var det de samme ting, der var skuffende i de forskellige filmatiseringer?
- Hvad er den bedste filmatisering, I har set? Hvorfor?
- Hvad er den dårligste filmatisering, I har set? Hvorfor?
- Hvilke forskelle er der på at læse en bog og se en film?
- Er det bedst at læse bogen først og se filmen bagefter? Eller omvendt?

==
F
M
I
N
I
N

Handling

- Skal en film *altid* følge bogens handling?
- Hvorfor tror I, at handlingen nogle gange bliver lavet om?

Personer

- Skal der altid være de samme **personer** med i filmen som i bogen?
- Må man lave om på personernes navne?
- Må man lave om på personernes måde at være på?
- Hvorfor tror I, at personerne nogle gange bliver lavet om?

Følelser og tanker

- Hvordan kan man lave en *jeg-fortæller* i en filmatisering? Hvilke **filmiske virkemidler** kan man bruge?
- Hvordan kan man vise personers tanker i en filmatisering?
- Hvordan kan man vise en persons følelser i en filmatisering?

2. Jeg er William**Opgaver – når I har læst bogen**

Gå sammen i grupper på tre, og tal om:

- Hvad kunne være svært at filmatisere? Hvorfor?
- Hvad ville I ændre, hvis I skulle filmatisere bogen? Hvorfor?

Gennemgå jeres svar fælles i klassen.

Opgaver – når I har set filmen

Løs følgende opgaver i små grupper, og gennemgå jeres svar i klassen.

- Hvad er ens i bog og film? Hvad er lavet om? Brug denne tjekliste:
 - Tid
 - **Sted**
 - **Personer**
 - Handling
 - **Genre**
 - Andet
- Tal om de vigtigste ændringer. Hvorfor tror I, de er lavet?
- Er ændringerne gode eller dårlige? Hvorfor?
- Giv en vurdering af filmatiseringen på 1-5 stjerner, og begrund.

Sammenligning af bog og film

Præsentation af William

Læs kapitel 1, og se [klip 1](#).

Svar på:

- Hvilke forskelle og ligheder er der mellem bogen og filmen?
- Hvordan er William som jeg-fortæller fremstillet i filmen?
- Hvilke **filmiske virkemidler** er brugt til at gøre handlingen mere levende og humoristisk?

Nils vil have penge

Læs de tre første sider i kapitel 7 (side 50-52), og se [klip 2](#).

Svar på:

- Hvilke forskelle og ligheder er der mellem bogen og filmen?
- Hvilke **filmiske virkemidler** er brugt til at gøre **scenen** mere dramatisk?
- Hvorfor tror I, at man har valgt at gøre scenen mere dramatisk?

Bananarama vinder

Læs side 56-60, og se [klip 3](#).

Svar på:

- Hvilke forskelle og ligheder er der mellem bogen og filmen?
- Hvilke **filmiske virkemidler** er brugt til at gøre **scenen** mere dramatisk?
- Hvorfor tror I, at man har valgt at gøre scenen mere dramatisk?

Moren og William

Læs citatet herunder, der handler om Williams sidste besøg hos moren:

"Min mor er min mor, hun ligner sig selv, hun spiser sine stykker chokolade, hun smiler, hun ser andre steder hen, hun presser en sammenfoldet seddel ned i min hånd og kysser farvel.

"William," hvisker hun.

"Mor," hvisker jeg.

Da vi går gennem gangen sidder hende den sædvanlige og siger: "Kys mig i rumpen, kammerat."

Min morbror Nils fniser.

Se [klip 4](#).

Svar på:

- Hvilke forskelle og ligheder er der mellem bogen og filmen?
- Hvilke [filmiske virkemidler](#) er brugt til at gøre [scenen](#) mere magisk? Tal fx om:
 - [Underlægningsmusik](#)
 - [Beskæring](#)
 - [Synsvinkel](#)
 - [Klipning](#)
 - [Flashbacks](#)
- Hvorfor tror I, at man har valgt at gøre scenen mere magisk?
- Hvordan er det vist, at moren og William har et tæt forhold?
- Hvorfor mon scenen er længere i filmen end i bogen?

Interview

Se [interviewet](#) med forfatter Kim Fupz Aakeson, der også har skrevet manuskriptet til filmen.

Gå sammen i mindre grupper og tal om:

- Hvad er de vigtigste tanker, som Kim Fupz gjorde sig om filmatiseringen?
- Er I enige i Kim Fupz' valg? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er det godt eller dårligt, at bog og film er så ens?

3. Antboy

Opgaver til bogens begyndelse

Gå sammen i grupper på tre, og tal om:

- Hvad kunne være svært at filmatisere? Hvorfor?
- Hvad ville I ændre, hvis I skulle filmatisere bogen? Hvorfor?

Gennemgå jeres svar sammen i klassen.

Sammenligning af bog og film

Se [klip 1](#).

Løs disse opgaver i små grupper, og gennemgå jeres svar i klassen.

- Hvad er ens i bog og film? Hvad er lavet om? Brug denne tjekliste:
 - Tid
 - [Sted](#)
 - [Personer](#)
 - Handling
 - [Genre](#)
 - Andet
- Tal om de vigtigste ændringer. Hvorfor tror I, de er lavet?
- Er ændringerne gode eller dårlige? Hvorfor?
- Giv en vurdering af filmatiseringen på 1-5 stjerner, og begrund.

Interview

Se [interviewet](#) med instruktør Ask Hasselbalch.

Gå sammen i mindre grupper, og tal om:

- Hvad er de vigtigste tanker, som Ask Hasselbalch gjorde sig om filmatiseringen?
- Hvorfor er Pelle lavet så meget om?
- Er I enige i Asks valg? Hvorfor/hvorfor ikke?

4. Valhalla

Sammenligning af anslag

Læs åbningen på [tegneserien](#) 'Valhalla: Ulven er løs'.
Se derefter [klip 1](#) og [klip 2](#).

(OBS. Ikke med i uddraget: Røskva har i alle tre udgaver skjult sig i vognen for at komme med til Valhalla).

Gå sammen i grupper på tre, og svar på:

1. Hvad er de vigtigste forskelle og ligheder mellem de tre udgaver?
2. Lav korte sammenlignende personkarakteristikker af figurerne i de tre værker:
 - Thor
 - Loke
 - Røskva
 - Tjalfe
 - Forældrene
3. Hvordan er forholdet mellem Loke og Thor i de tre udgaver?
4. Hvordan er forholdet mellem Røskva og Tjalfe i de tre udgaver?
5. Hvilke roller spiller de forskellige [personer](#) for handlingen i de tre udgaver?
6. Hvem er den/de vigtigste?
7. Hvilke [filmiske virkemidler](#)* er der brugt til at vise magien i gedens genoplivning?
8. Hvilke filmiske virkemidler* er der brugt til at vise magien i regnbuen Bifrost?
9. Hvordan er [farver](#) og [billedopbygning](#) brugt til at understrege personernes kendetegn i tegneserien? Hvilke filmiske virkemidler* er der brugt til det samme i de to filmudgaver?
10. Hvordan er farver og billedopbygning brugt til at gøre gudernes ankomst dramatisk i tegneserien? Hvilke filmiske virkemidler* er der brugt til det samme i de to filmudgaver?
11. Hvordan er farver og billedopbygning brugt til at vise magtforholdet mellem guder og mennesker i tegneserien? Hvilke filmiske virkemidler* er der brugt til det samme i de to filmudgaver?
12. Hvilke forskelle på de to film kan skyldes, at den nyeste er lavet 33 år efter den første?
13. Hvilken af de to filmudgaver synes I, er den mest vellykkede? Hvorfor?

*Kom ind på fx [beskæring](#), [synsvinkel](#), [perspektiv](#), [lys](#), [underlægningsmusik](#) og [lyd](#).

5. Filmatisér selv

Lav *små grupper*, og vælg én af de følgende filmatiseringsopgaver (1 og 2), I gerne vil arbejde med.

1. En uhyggelig onkel?

Se [scenen](#), hvor onklen vil have sine penge tilbage og jagter William rundt i stuen.

Tal om, hvad der gør, at onklen virker truende, men at man alligevel ikke er så bange for ham:

- Hvordan ser onklen ud (kostume, mimik og kropssprog)?
- Hvad siger han?
- Hvad gør han?
- Hvordan er scenografien (rummet, [lyset](#), [rekvisitterne](#))?
- Hvordan er [lyden](#) ([musik](#) og [effektlyde](#))?
- Hvordan er tempoet i scenen?

Nu skal I filme jeres *egen* version af scenen.

I skal have to skuespillere, hvor den ene spiller onklen, og den anden spiller William, og så skal der være en eller to bag kameraet (brug jeres mobiltelefon(er) som kamera).

1. Genlæs teksten, og find frem til, hvordan I vil lave [scenen](#). Skal Niels eller William være lidt anderledes end i filmen? Måske ender scenen på en anden måde i jeres version?
2. Vælg en [location](#), hvor de to skuespillere kan bevæge sig rundt. Det kan fx være omkring et bord, som i 'Jeg er William', eller rundt om et legestativ eller en anden forhindring.
3. Når I optager scenen, kan I fx optage onklen i [frøperspektiv](#) (nedefra) og William i [fugleperspektiv](#) (oppefra) – dét vil understrege magtforholdet.
4. Nu skal I samle jeres optagelser i et klippeprogram. Eksperimentér med tempoet – skal klipningen være [hurtig](#) (mange korte klip hurtigt efter hinanden)? Skal noget være i [slowmotion](#)?
5. Test gerne klipningen ved at vise [scenen](#) til andre, så I er sikre på, at den er forståelig.
6. Læg evt. billedeffekter på. I kan fx gøre filmen mørkere, forstærke [farverne](#) eller måske lave filmen [sort-hvid](#)?
7. Nu skal I lave et [lydspor](#). Hvilken musik kan gøre jagten spændene og farlig? Kan man lægge nogle lyde ind, så det bliver mere uhyggeligt eller dramatisk?
8. Vis hinanden jeres forskellige versioner i klassen, og tal om, hvilke [virkemidler](#) der virker godt.

2. En rigtig helt

Du skal nu lave et portræt af en person, du synes, er en rigtig helt. Det kan være en, du kender personligt eller en person/figur, du synes har gjort noget særligt, som du ser op til. Opgaven er at overbevise andre om, at personen altså er en ægte (super)helt! Brug alle kneb og [virkemidler](#).

- **Tekst:** Skriv en kort tekst på tre-fire linjer om din helt. Brug tillægsord til at beskrive personen – både udseende og personlige egenskaber. Du bestemmer selv, om helten skal være en jeg-person, eller om man skal se helten udefra med en 3. persons fortæller (overvej, hvilke fordele og ulemper der kan være).
- **Tegneserie:** Lav en tegneseriefigur af personen – hvordan kan personen tegnes som en rigtig helt? Hvilke [farver](#), [rekvisitter](#), omgivelser? Måske siger eller tænker personen noget? Lav det evt. som collage.
- **Film (storyboard):** Sæt personen ind i en kort handling, der viser, hvor god en helt personen er. Vælg et eksempel på noget, personen i virkeligheden har gjort, eller find på noget, som du tror vedkommende ville gøre i en svær situation.
- **Lydspor:** Find lyde, du tænker skulle være med i filmen. Måske noget musik, der passer til stemningen, og som kunne være personens [ledemotiv](#) ([musik](#), der bruges, når helten er i fokus og bruger sine kræfter med succes).

